

Ympäristökasvatuksen ja -valistuksen harkinnanvaraiset valtionavustukset 2018

Hankkeiden kuvaukset ja ansiot lyhyesti

Sää ja mää – sään merkityksiä ennen ja nyt (Aboa Vetus & Ars Nova / Matti Koivurannan säätiö)

Sää ja mää – sään merkityksiä ennen ja nyt -hankkeessa pureudutaan säätilan merkityksiin eri näkökulmista. Hankkeessa vahvistetaan kulttuuriympäristökasvatuksen ja monialaisten lähestymistapojen avulla yläkouluikäisten lasten ja nuorten kulttuuriympäristön ja luonnon arvostusta sekä tuetaan tietoisuutta sään vaikutuksesta ihmisten elämään vuodenaajoista ilmastonmuutokseen. Hankkeen myötä oppilas ymmärtää ilmaston ja sääolosuhteiden muutoksen historiallisessa perspektiivissä ja oppii hahmottamaan omaa rooliaan tässä jatkumossa. Hankkeessa toteutetaan työpajoja ja kouluvierailuja, näyttely museossa sekä sähköinen oppimateriaali koulujen ja muiden kasvatustalon toimijoiden käyttöön.

Monipuolinen hanke, jossa asiantuntevat toimijat. Vastaa haun kaikkiin painotuksiin ja yhdistää kiinnostavalla tavalla luonnon ja kulttuurin ilmiöitä. Tuottaa aineistoa, jota voidaan hyödyntää muuallakin.

Luonto- ja ympäristökasvatuksen käytäntöjen juurruttaminen ja draamalliset menetelmät osana opetussuunnitelmaa (Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry) (jatkohanke)

Hankkeessa laajennetaan draamallisia sisältöjä ala- ja yläkouluille, sekä laaditaan opetusmateriaaleja ja koulutusta sisältöjen toteuttamisesta kasvattajille. Hankkeen aikana pilotoidaan luontoluokkatoimintaa, sekä luodaan luova luontokoulu -matkalaukku, joka sisältää helposti toteutettavia toiminnallisia tehtäviä ja tutkimusmateriaaleja, sekä konkreettisia eväitä ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Matkalaukku kiertää oppilaitoksia Kainuussa. Lisäksi hankkeen tavoite on elvyttää alueen ympäristökasvatusverkoston toimintaa, järjestäen koulutustapaamisia.

Hanke jatkaa ja vahvistaa Kainuussa käynnistynyttä yhteistyötä ympäristökasvatuksen äärellä. Mukana on osaavia ja monipuolinen toimijajoukko, joka pystyy varmistamaan hankkeen toiminnan yhteensopivuuden koulujen toiminnan kanssa. Hankkeen sisällöissä on mukana vahvasti myös ilmastokasvatus.

Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten kestävän kehityksen kriteerit ja sertifiointi (Taiteen perusopetusliitto TPO ry)

Hankkeessa rakennetaan kestävän kehityksen kriteerit taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten käyttöön. Kriteerit ovat kehittämisen työkalu, jonka avulla voidaan arvioida kattavasti kestävän kehityksen toteutumista opetuksessa ja oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Kriteerit kytketään osaksi OKKA-säätiön ylläpitämää Oppilaitosten kestävän kehityksen sertifiointia, mikä mahdollistaa taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten/yksiköiden sertifiointin jatkuvuuden.

Hankkeen myötä saadaan kohennettua laajan toimijajoukon kestävän kehityksen kasvatuksen laatua. Kohdeorganisaatiot ovat hyvin sitoutuneet työn edistämiseen. Tulosten pysyvyyttä edistää hankkeen liittyminen laajempaan kestävän kehityksen sertifiointin järjestelmään.

Ekososiaalisen sivistyksen työkalut ilmastokasvatukseen (Otavan Opiston Osuuskunta)

Hanke tuottaa peruskoulu- ja lukio-opetusta sekä järjestöjen kasvatustyötä tukevia pedagogisia ratkaisuja ja käytännön työkaluja ilmastokasvatukseen ja sitä kautta ekososiaalisen sivistyksen edistämiseen.

Ekososiaaliseen sivistykseen sisältyvät kompetenssit kuvataan ja osoitetaan niiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen, monialaiseen työskentelyyn ja toimintakulttuurin kehittämiseen.

Hanke hyödyntää tuoretta tutkimustietoa ja työstää sen pohjalta käytännönläheistä materiaalia. Se vastaa hyvin olemassa oleviin tarpeisiin. Hankkeessa on mukana huippuasiantuntemusta niin ilmastokasvatukseen, ekososiaalisen sivistyksen kuin opetussuunnitelmatyönkin saralta.

Lasten Agenda 2030 - Varhaiskasvatuksen verkkosivusto kestävän elämäntavan kasvatukseen (Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus)

Hankkeen tavoitteena on jalkauttaa Agenda 2030 -tavoitteita tekemällä varhaiskasvattajille verkkoon opetusmateriaalia. Lasten Agenda 2030 –sivusto jakautuu kahteen osaan: varhaiskasvattajan tukimateriaali ja lasten sivusto. Materiaali tukee kädentaitoja, motorista kehitystä ja tietojen oppimista lapsille sopivalla tasolla. Varhaiskasvattajien tukimateriaalissa esitellyt laulut, leikit ja muut tehtävät auttavat ympäristöaiheiden jalkautumista eläväksi osaksi varhaiskasvatusikäisten lasten arkea. Lasten sivustolla on laulu - ja animaatiotallenteita, joita lapsi voi kuunnella ja katsella, sekä pieniä digitaalisia ”pulmatehtäviä”, joita hän voi tehdä verkossa.

Erittäin hyvin valmisteltu hanke, jonka tarpeellisuus ja hyödynnettävyys on varmistettu. Kokenut ja osaava toteuttajataho, jolla on kanavat hankkeen tuotoksen levittämiseen.

Opiskelijat opettajina lukion kehittämishanke 2018 - 2019 (Helsingin yliopisto, Kasvatustieteellinen osasto) (jatkohanke)

Opiskelijat opettajina on Biologian didaktiikan ja kestävän kehityksen kasvatuksen tutkimusryhmän (HY) ja WWF:n ympäristökasvattajien yhteinen kehittämishanke, jonka tavoitteena on kehittää ja voimistaa oppiainerajat ylittävää kestävän kehityksen opetusta osana lukiokoulutusta sekä helpottaa uuden lukion opetussuunnitelman toteuttamista kestävän kehityksen kasvatustavoitteiden osalta. Hanke jatkaa ja syventää Opiskelijat opettajina -lukio opetuksen kestävyysopetuksen kehittämishankkeessa vuosina 2017-2018 tehtyä työtä. Työmenetelmänä käytetään yhteistoiminnallista kehittämistä (co -design), jonka avulla mahdollistetaan asiantuntijatiedon leviäminen ja sosiaalinen oppiminen. Opiskelijavetoista kestävän kehityksen kurssimallia kehitetään edelleen toteuttamalla aiempien kokemusten pohjalta kehitettyä kurssimallia lukuvuonna 2018 -2019 osana 12 lukion opetusta. Hankkeen aikana rakennetaan verkostoa eri lukioissa toteutettavien kestävyyskurssien välille.

Hanke jatkaa kehittämistyötä, jossa keskeistä on opiskelijoiden aktiivisuuden mahdollistaminen ja tukeminen kestävän kehityksen monipuolisessa opiskelussa ja opetuksessa. Toteuttajat ovat asiantuntevia ja hankkeella on tukenaan hyvät verkostot.

Ympäristökoppi (Famoso Oy)

Hankkeessa toteutetaan laadukas musiikkiteatteriesitys yhteensä 10 000 lapselle eri puolilla Suomea. Kavereista ja ympäristöstä huolehtiminen kulkee käsi kädessä. Esitys muistuttaa myös energian säästämisen ja jätteiden lajittelun helppoudesta.

Hankkeessa vastataan toiveeseen tuoda ympäristökasvatustoimintaa konkreettisesti suoraan kouluille. Vaikuttavuutta lisää materiaali, jonka koulut saavat oman työnsä tueksi. Esityksessä yhdistyvät ikäryhmälle sopivalla tavalla ekologinen ja sosiaalinen kestävyys.

Mahdollinen maailma - opettajien tuki (Nuorten Akatemia ry) (jatkoahanke)

Hankkeessa jalkautetaan Mahdollinen Maailma -ilmastoseikkailupeli yläkoulujen käyttöön laatimalla tukimateriaali, jonka avulla opettajat kykenevät ohjaamaan pelikokonaisuuden osana monialaista ilmasto-opetusta. Digitaalisen materiaalin käyttöönottoa helpotetaan mm. ohjevideon, verkkokoulutuksen ja tukipuhelinpalvelun avulla.

Hanke vahvistaa onnistuneen ilmastokasvatuksen materiaalin käyttöönottoa. Hakija on hyvin verkottunut ja kokenut toimija.

Nuoret ympäristövaikuttajina (Helsingin Seurakuntayhtymä)

Nuoret ympäristövaikuttajina -hankkeessa pyritään lisäämään nuorten osallisuutta sekä antamaan mahdollisuuksia ilmastonmuutoksen aiheuttamien tunteiden käsittelyyn. Lisäksi nuoret pääsevät vaikuttamaan oman elinpiirin kestäväen kehityksen näkökulmiin ja päättäjien mielipiteisiin ympäristöasioissa. Hanke toteutetaan yhteistyössä ilmastonmuutoksen ja ympäristöahdistukseen liittyvien tunteiden käsittelyn asiantuntijoiden, rippikouluikäisten nuorten ja seurakuntien työntekijöiden kanssa. Toteutustapana ovat asiantuntijoiden ja nuorten tuottamat videot, joita käytetään vaikuttamistyössä. Hankkeen tuloksia hyödynnetään Suomen seurakuntien ympäristökasvatustyössä ja tietoisuuden lisäämisessä.

Hankkeessa on erinomaiset puitteet ympäristökysymysten ja -ahdistuksenkin käsittelyyn nuorten kanssa. Hankkeessa myös luodaan kanava, jonka kautta nuorten ääni saadaan vanhempien päättäjien kuuluville, mikä lisää hankkeen vaikutuspotentiaalia. Hyvin asiantuntevat toteuttajat. Hakijalla on hyvät mahdollisuudet hankkeen tulosten levittämiseen.

Sitoumus 2050 tukemaan ympäristökasvatusta ja -tietoisuutta (Luonto-Liitto ry)

Välke-ryhmän yhteisessä hankkeessa luodaan sitoumuksia ympäristökasvatuksen, -tietoisuuden ja -vastuullisuuden edistämiseen. Ympäristökasvatussitoumusten alustana käytetään Osaamispankin nettisivua, jolla tarjotaan sitoumusmalleja. Hankkeen aikana Sitoumuksia tehdään Espoon mallin mukaisissa työpajoissa, joita toteutettaisiin yhteistyössä Uudellamaalla kuntien ja järjestöjen kanssa sekä valtakunnallisesti alueellisten ympäristökasvatusverkostojen kanssa. Tavoitteena on, että Välke-ryhmän puitteissa toimivat organisaatioista noin puolet tekisi sitoumuksen hankkeen loppuun mennessä. Osalla ryhmän jäsenistä on jo sitoumus ja heidän roolinsa hankkeessa on kokemusten ja hyvien käytänteiden levittäminen. Lisäksi tavoitteena on saada myös mahdollisimman monta sitoumusta alueellisten ympäristökasvatusverkostojen kautta muualla Suomessa.

Hanke käyttää olemassa olevaa arvostettua kestäväen kehityksen työkalua ympäristökasvatuksen ja -vastuullisuuden edistämiseen. Hanke on tärkeä myös, koska se vahvistaa alueellisten ympäristökasvatusverkostojen keskinäistä yhteistyötä muuttuvan aluehallinnon tilanteessa. Hankkeessa on paljon osaamista.

Lastuja laineilla -ympäristökasvatushanke (Vanajavesisäätiö sr)

Lastuja laineilla -hanke yhdistää ympäristö-, kulttuuri- ja seikkailukasvatuksen tarjoamalla ala- ja yläkoululaisille elämyksellisen ja erilaisen oppimiskokemuksen Hämeeseen rakennettavia mobiiliteknologiaa hyödyntäviä vesiluontopolkuja käyttämällä. Hankkeen tuloksena syntyy erilaisia testattuja ja modifioitavia malliohjelmia, joita voi hyödyntää valtakunnallisesti.

Alueellisesti merkittävä ja valtakunnallisestikin hyödynnettävä hanke, joka yhdistää kulttuuriperintövuoden ja luontoympäristökasvatuksen. Osaava ja verkottunut toimija.

Ilmastokanava (Jatkumo ry)

Ilmastokanava on luova ja ratkaisukeskeinen valtakunnallinen valistushanke, joka käsittelee Suomeen liittyviä ilmastonmuutoksen teemoja. Hanke kokoaa yhteen taidealan ja järjestö-/ instituutiotoimijoita sekä päättäjätahoa. Hankkeen puitteissa taiteilijat luovat viestinnällisesti toimivia taideteoksia järjestöjen/instituutioiden tarpeiden pohjalta. Valmiit teokset esitellään yleisölle ja järjestön valitsemille päättäjille/yritysvaikuttajille julkisissa tapahtumissa. Taideteosten synnystä koostetaan video - kokonaisuuksia, joissa kuvataan teosten syntyvaiheita aina taiteilijan ja järjestön ensimmäisestä kohtaamisesta valmiin teoksen esittelyyn. Tätä materiaalia sekä teeman ympärille kehitettäviä kilpailuja, haasteita ja yleisöä aktivoivaa toimintaa esitellään yhden kuukauden aikana Ilmastokanavan sekä yhteistyöjärjestön tiedotuskanavissa ja somessa (Facebook, Twitter, Youtube). Jokaisella järjestö-taiteilija-kokonaisuudella on 1kk aikaa oman teeman ja teoksen esittelyyn.

Suuri hanke, joka hyödyntää monen alan taidetta ihmisten puhuttelussa ja herättelyssä ilmastokysymyksiin. Toteuttajalla on varsin monipuoliset verkostot. Avustuksella tuetaan nuorten valtakunnallisen kuvituskilpailun sekä siihen liittyvän pedagogisen oppimateriaalin toteutusta.

Sammallahdenmäen maailmanperintökohteen digitaalisen saavutettavuuden parantaminen (Rauman kaupunki)

Hankkeessa pilotoidaan digitaalisen saavutettavuuden parantamista Sammallahdenmäen maailmanperintökohteeseen mobiiliopastuksen muodossa. Pilotointi toteutetaan yhdessä Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksen kanssa.

Valtakunnallisesti ja globaalistikin merkittävä kulttuuriympäristökohde saadaan entistä paremmin esille. Hankkeessa on monipuolinen yhteistyöryhmä, joka varmistaa lopputuloksen laadun. Myös lapsia ja nuoria otetaan mukaan sisällöntuotantoon.

Ympäristökasvatusta Geoparkissa (Lahden kaupunki)

Päijät-Hämeessä valmistellaan hakua UNESCO:n Global Geopark -verkostoon Salpausselkään kuuluvalla aluerajauksella. Tässä hankkeessa on tavoitteena lisätä asukkaiden tietoisuutta geokohteista, geologiasta ja tietoisuuden lisäämisellä vahvistaa paikallisidentiteettiä. Hankkeessa tuotetaan ilmiöpohjaista ja monialaista oppimista tukevaa ympäristökasvatusaineistoa, joka perustuu Salpausselän muodostamaan geologiseen kokonaisuuteen, sen tarjoamaan geoperintöön, ekologiaan ja kulttuuriin. Ympäristökasvatusaineistoa kootaan ja tuotetaan varhaiskasvatuksesta lukioihin eri -ikäisille kohderyhmille. Aineisto käännetään myös ruotsiksi ja englanniksi, mikä lisää eri maista kotoisin olevien mahdollisuutta juurtua seudulle ja lisää myös mahdollisuuksia opetuksen ja luontomatkailun kehittämiseen.

Hanke on ajankohtainen ja sillä on paikallisen merkityksen lisäksi potentiaalisesti valtakunnallista ja jopa globaalia merkitystä. Osarahoituksella kannustetaan Lahtea edistämään kasvatuksenkin kannalta vaikuttavaa Geopark-hanketta.